Boom juridisch
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
E info@bjv.nl
I www.boomjuridisch.nl

Afl. 2019-15

24 april 2019

Pensioenbewustzijn en pensioenkennis (III). Het partnerpensioen

Recent zijn in *EstateTip* Review 2019-03, 2019-07 en 2019-13 cijfers getoond over het pensioenbewustzijn van de 'gemiddelde Nederlander'. Ook in deze *EstateTip* Review weer aandacht voor een pensioenonderzoek, dit keer één in opdracht van Aegon ten behoeve van een op 1 februari jl. tezamen met de VU georganiseerd congres. Het onderzoek werd uitgevoerd door Motivaction.

De estate planner is genoegzaam bekend met het feit dat partnerpensioen een uitkering is die vrijkomt bij het overlijden van de (gewezen) pensioendeelnemer en dat deze toekomt aan diens (ex-)partner. Afgezien van uitruilmogelijkheden, zoals bijvoorbeeld bij de pensioendatum, zie artikel 60 PW, betekent dit dat de (gewezen) pensioendeelnemer niet zelf van dit pensioen kan genieten.

Voor de 'gemiddelde' Nederlander is deze kennis minder vanzelfsprekend:

Het begrip partnerpensioen behoeft uitleg

Waar denk je aan bij partnerpensioen?
(n=522; gecodeerde antwoorden)

Het begrip partnerpensioen spreekt niet voor zich, zo blijkt uit de antwoorden op de open vraag 'waar denk je aan bij partnerpensioen'. Eén op de vijf Nederlanders met een partner geeft aan niet te weten wat er onder verstaan wordt.

Onder laagopgeleiden met een partner weet zelfs ruim 4 van de 10 (44%) niet wat partnerpensioen is.

Het zijn vooral mensen die verwachten dat zij zelf of hun partner over onvoldoende inkomen beschikt wanneer één van beide de partners komt te overlijden, die van dit begrip niet op de hoogte zijn.

Wanneer wordt gevraagd of de eigen pensioenregeling een partnerpensioen kent en hoe dat/wat dan precies is geregeld, wordt als volgt geantwoord:

Zekerheid dat men een nabestaandenregeling heeft, geeft rust over voldoende inkomen na overlijden partner

4 op 10 in het ongewisse over opbouw nabestaandenpensioen

Is er bij de pensioenregeling die je hebt bij je werkgever ook iets geregeld voor nabestaanden? (n=522)

6 op de 10 Nederlanders met een partner geeft aan dat de pensioenregeling, waar hij via de werkgever aan deelneemt, voorziet in een regeling voor nabestaanden. Het is de vraag in hoeverre deze mensen echt op de hoogte zijn van wat er geregeld nu precies geregeld is. Bij de vraag naar de betekenis van het woord partnerpensioen noemt 39% van deze groep 'overlijden partner'.

Nagenoeg de helft van de Nederlanders onder de 45 jaar (47%) heeft er geen idee van of hun pensioenregeling voorziet in een regeling voor nabestaanden. Naarmate men ouder is, is men hier beter van op de hoogte. Ruim twee derde van de 45 tot 55-jarigen (69%) en driekwart van de ouderen vanaf 55 jaar zijn hier wel van op de hoogte en geven aan dat de regeling hier in voorziet.

We zien een verband tussen de verwachting onvoldoende inkomen te hebben bij het overlijden van de partner en onbekendheid met een nabestaandenregeling als onderdeel van de pensioenregeling bij de eigen werkgever. Mensen die in deze situatie zelf rond kunnen komen (of hun partner) zeggen vaker dat er iets geregeld is voor de nabestaanden.

Ook de cijfers over de beperkte kennis over de financiële gevolgen van het eigen overlijden voor de partner geven te denken:

Over de financiële gevolgen van overlijden voor de partner tast men in het duister

Meer dan de helft van de mensen met een partner die pensioen opbouwen, weet niet wat overlijden financieel betekent voor de achtergebleven partner. Dit geldt voor nagenoeg driekwart (71%) van de laagopgeleiden en ook voor driekwart van de mensen die niet weten of er in hun pensioenregeling iets is geregeld voor de nabestaanden.

De overigen lopen het gevaar zichzelf rijker te rekenen dan wat het in werkelijkheid zal zijn. Met name mensen wel weten dat er in de pensioenregeling iets is geregeld voor nabestaanden (30%), zijn van mening dat de partner bij het overlijden 70% van zijn of haar laatstverdiende salaris zal ontvangen.

Mensen die niet voldoende inkomen denken te hebben als hun partner overlijdt, of waarvan de partner niet voldoende inkomen zou hebben, weten deze vraag niet te beantwoorden.

Wanneer jij komt te overlijden vóór je pensioeningangsdatum, wat betekent dat financieel voor je partner? (n=522)

Onrustbarend: het merendeel heeft geen idee wat de financiële gevolgen zijn van het eigen overlijden. En de groep die daar wel enig idee van heeft, geeft in meerderheid aan dat de partner zeventig procent van het laatst verdiende loon krijgt. Zonder dit met harde cijfers te kunnen onderbouwen, wekt dit laatste in ieder geval de indruk dat de pensioendeelnemers bij dit antwoord terugvallen op 'reflexen uit oude tijden' en zich er wellicht minder van bewust zijn dat ook de hoogte (en duur) van de overlijdensdekking per pensioenfonds zeer verschillend kan worden vormgegeven. Zeventig procent van het laatst verdiende loon zal dan ook (zeker) niet voor alle respondenten hebben gegolden.

Maar er is meer. Zoals u weet, valt onder het partnerbegrip in de PW niet alleen de echtgenoot of geregistreerd partner, maar ook de partner in de zin van de pensioenovereenkomst, kortom de ongehuwde partner. De precieze criteria en voorwaarden waaraan moet zijn voldaan, wil men kwalificeren als ongehuwde pensioenpartner, staan niet in de PW maar in de diverse pensioenregelingen. Hierbij geldt dat ieder pensioenfonds vrij is bij de invulling van en de voorwaarden die worden gesteld aan het (pensioen)partnerbegrip voor ongehuwden. Dat in de diverse reglementen een grote gemene deler aan voorwaarden kan worden herkend – (notarieel) samenlevingscontract, aanmelden bij het fonds, minimum samenwoonperiode,

ingeschreven op zelfde adres, enzovoort – doet niet af aan het gegeven dat een ‘pensioenfondswissel’ verlies van de status ‘pensioenpartner’ kan betekenen. De impact daarvan op de verzorging bij overlijden spreekt voor zich. Dit vraagt oplettendheid en alertheid van de pensioendeelnemer (en diens adviseur). Uit het onderzoek blijkt dat de bekendheid van dit alles bij de justitiabele beter kan:

Het begrip ‘partner’ binnen partnerpensioen wordt divers ingevuld

In welke van de onderstaande situaties ben je volgens de wet een partner, als het om partnerpensioen gaat? (n=522)

1 op de 9 Nederlanders met een partner en een baan waar hij of zij pensioen opbouwt, geeft aan de vraag wat volgens de wet een ‘partner’ is als het gaat om partnerpensioen, niet te kunnen beantwoorden. 7% denkt dat het ook hier om kinderen uit het gezin gaat.

Opvallend is het hoge aantal mensen dat meent dat je partner volgens de wet bent, wanneer je dat zo doorgeeft aan je werkgever. Doe je dit niet, dan impliceert dat waarschijnlijk dat gedacht wordt, dat er ook geen partnerpensioen wordt opgebouwd.

De mensen die niet weten dat ze hun partner aan de werkgever moeten doorgeven, vullen bij deze vraag vaker ‘weet niet’ in (25%). Vergelijken met de mensen die hun partner wel aan de werkgever hebben doorgegeven, weten eerstgenoemden minder vaak het juiste antwoord (de eerste 2 opties). Ook jongeren (t/m 34 jaar) weten minder vaak het juiste antwoord te geven.

Vooraf uit de toelichting, rechts naast de diagrammen, blijkt dat in ieder geval ‘de praktische toepasbaarheid’ van de kennis over het pensioenpartnerbegrip te wensen overlaat. Zo bezien, verbaast het niet dat uit het onderzoek naar voren komt dat een uniforme partnerregeling de voorkeur heeft:

Eén regeling voor alle werkgevers geeft met name laagopgeleiden een goed gevoel

Het partnerpensioen kan per werkgever anders zijn. Wat vind je hiervan? (n=522)

Hoewel een kwart ook deze vraag niet kan beantwoorden, deels omdat het niet duidelijk is wat de gevolgen zijn van dezelfde dan wel verschillende regels, zijn laagopgeleiden wel meer uitgesproken. En kiezen zij voor (ogenschijnlijke) eenvoud.

Laagopgeleiden vinden vaker dat er één regeling moet zijn (59%), hoogopgeleiden minder vaak (34%). Hoogopgeleiden zeggen vaker: maakt niet uit, als de verschillen maar goed worden uitgelegd (47%).

De conclusies bij dit alles waren onder meer:

‘Het begrip partnerpensioen blijkt voor veel Nederlanders met een partner een onbekend of onduidelijk begrip. Voor een deel ligt dat aan het woord partnerpensioen: het roept veel associaties op die wel met pensioen te maken hebben, maar bij ongeveer twee derde geen associaties die met overlijden te maken hebben. *Maar nog belangrijker is dat er veel onduidelijkheid bestaat over de regeling zelf.* Zo weet een derde niet of hun pensioenregeling een partnerpensioen bevat en heeft een kwart uit onwetendheid niet aan hun werkgever doorgegeven dat ze een partner hebben. Als mensen wel weten dat ze partnerpensioen opbouwen, betekent dat nog niet dat ze weten hoe hoog de uitkering is. Een derde rekent zich te rijk en denkt dat de uitkering 70% of 100% van het laatstverdiende

loon is. Ook het mogelijke effect van een verandering in werkgever of een eerder huwelijk blijkt vaak onbekend te zijn.’ (Curs. FH)

En over de vraag welke groepen het meest kwetsbaar zijn voor de gevolgen van de beperkte partnerpensioen kennis:

‘De onwetendheid over het partnerpensioen zien we in alle geledingen van de maatschappij terug. Maar *het slechtst op de hoogte zijn jongeren, laagopgeleiden en mensen die het financieel lastig denken te krijgen als één van beide partners komt te overlijden*. Dat is wel problematisch: juist de *meest kwetsbare groep* is het minst goed op de hoogte. Zij weten niet wat ze kunnen verwachten en hebben zelf het inkomen niet om reserves op te bouwen. Het zijn toch vaker ouderen en hogere inkomens die extra kunnen sparen en af kunnen lossen op hun huis met de zekerheid van een overlijdensrisicoverzekering.’ (Curs. FH)

Duidelijk is dat aandacht voor pensioen in het algemeen en het partnerpensioen in het bijzonder, zeker geen kwaad kan.

Tot volgende week!

Mr. F.M.H. Hoens
Radboud Universiteit Nijmegen

Boomjuridisch

www.scholsburgerhartschols.nl www.boomjuridisch.nl

© 2019 Boom juridisch | ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.